

Nou anys i un dia

La reforma que va patrocinar Eduardo Zaplana ha estat culminada per Francesc Camps en una clara demostració de força sobre l'expresident.

El 25 de setembre del 1996, en el seu primer debat de política general com a president valencià, un jove Eduardo Zaplana proposava la modificació de l'Estatut. Nou anys i un dia més tard la reforma es troba a Madrid, on ell exerceix de portaveu popular, i fa cara de pomes agres. Què ha passat en tot aquest temps?

Legislatura 1995-1999. Es crea una comissió que estudia la possibilitat de reformar la carta magna. El reconeixement com a nacionalitat històrica que

permet la dissolució de les Corts pel president valencià era el gran objectiu. Cap dels dos partits majoritaris, però, s'hi va mostrar gaire procliu.

Legislatura 1999-2003. Al cap tres mesos d'obrir-se, les Corts valencianes creen una nova comissió d'estudi. Zaplana no vol renunciar al màxim, tot i que coincideix amb l'època de govern més dura de José M. Aznar. Nou fracàs. Més endavant, l'estiu del 2002, Zaplana aterra al Ministeri de Treball, nomena Camps successor i José Luis Olivas president interí. El candidat a la presidència fa una precampanya bastant autònoma, i es compromet a reformar l'Estatut sense més límit que la Constitució, aquest és el seu compromís principal.

Segon semestre del 2003. En arribar Camps al poder, Zaplana –que presideix el partit al País Valencià– demana que la reforma quede “aparcada”. El contundent discurs d'Aznar no hi casa bé. Camps, però, crea, amb aquest objectiu, i amb els grups de l'oposició, la

tercera comissió, i li atorga un any perquè elabore un dictamen. Zapatero, que és candidat, li dóna suport.

Primer semestre del 2004. Ja amb Zapatero president, i amb l'aquiescència de Mariano Rajoy –nou president del PP–, Camps diu a la Moncloa que “dins de la Constitució, vull el màxim”.

Segon semestre del 2004. El PP parla de valencianitzar els noms de les institucions, de dret a l'aigua i de la capacitat de dissoldre les Corts. El PSPV-PSOE, que crea un comitè de savis, vol descentralitzar la justícia, la hisenda pública, un nou model de finançament, recuperar el dret foral i un referèndum que avale la reforma. Esquerra Unida –l'Entesa demana de revisar els símbols i el dret a l'autodeterminació. El PP hi respon amb presses: vol l'Estatut per al 9 de març, abans del basc o el català.

Gener-març del 2005. El memoràndum de les llengües que el Govern espanyol va enviar a Brussel·les va alterar els ànims entre els executius de Camps i Zapatero. Al Consell no li agradava la solució d'urgència “català/valencià”. Paral·lelament, sorgien friccions en temes delicats per als populars: l'anunci

El no d'ICV a l'Estatut del País Valencià

L'opinió de **Jaume Bosch**

Quan el Congrés discuteix l'admissió a tràmit d'una proposició de llei enviada per un Parlament autonòmic, sempre es barregen dos debats: el de si cal acceptar l'admissió a tràmit per discutir-ne els continguts després en comissió, o si aquest primer pas és ja un debat sobre el fons de la qüestió. Gairebé sempre el que ha primat ha estat la segona interpretació: el debat sobre el pla lbarretxe ho fou tot menys la simple discussió de la seva admissió a tràmit; però en altres casos també ha estat així: m'ha tocat com a diputat designat pel Parlament de Catalunya defensar

al Congrés de Diputats diverses proposicions de modificació de la llei orgànica de cossos i forces de seguretat que han estat rebutjades pels vots del PSOE i el PP que han entrat sense escrúpols en el fons de la qüestió sense admetre la seva remissió a la comissió corresponent.

Per això resulta com a mínim sorprenent que en arribar al Congrés la reforma de l'Estatut del País Valencià, prèviament pactada a les Corts valencianes per PP i PSOE, algunes forces polítiques nacionalistes hagin entrat en la lògica del vot favorable (CiU) o l'abstenció (ERC) en lloc de deixar clares les seves posicions con-

tràries al text des del primer moment. Poden argumentar raons de respecte a la decisió de les Corts valencianes, però sens dubte em sento molt més còmode amb el vot negatiu, clar i net, d'Esquerra Unida i d'Iniciativa per Catalunya Verds, que ha defensat la valenta diputada valenciana Isaura Navarro.

I se m'acudeixen diverses motivacions per justificar el “no” d'ICV:

Una primera, de simple solidaritat, seria donar suport a les posicions d'Esquerra Unida del País Valencià, d'Esquerra i País, dels Verds i del Bloc Nacionalista Valencià. No em sembla un argument menor. Els estatuts del País Valencià i de les Illes ens toquen tan de prop que sembla coherent ajudar que el Congrés de Diputats escolti els arguments de forces polítiques que han estat marginades del consens estatutari.

Esquerra, Eduardo Zaplana; dreta, Francesc Camps.

que el nou Estatut podria retallar el pes de les diputacions revoltà els presidents de les de València i Alacant –Fabra sembla que ni s'ho creia–. El PP va negar-se a reduir el mínim del 5% –per circumscripció i global alhora– requerit per accedir a les Corts valencianes i a retocar les senyes d'identitat, com volia l'Entesa: “Són innegociables”, va dir el PP.

Per una altra banda, del 12 de gener al 3 de febrer van desfilar els representants

de la societat civil –sindicats, universitats, empresaris, entitats...–, que feien arribar les seues propostes de millora del text que es pactava. La delegació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua aprofitava la visita per demanar que el nom oficial de Comunitat Valenciana fóra substituït pel de València o Regne de València. Opció rebutjada.

Al març, els representants dels partits amb representació a les Corts –Serafín

Castellano i Rafael Maluenda pel PP, Antoni Such i Joaquim Puig pel PSPV-PSOE i Joan Ribó per l'Entesa– es reuneixen al castell de Benissanó (Camp de Túria), i avancen en el procés de redacció –el PP accepta que es reconega el territori com a nacionalitat històrica, que el Tribunal Superior de Justícia (TSJ) valencià amplie competències i que el nombre de diputats passe de 89 a un mínim de 99. Ribó ix convençut que l'Entesa no votarà a favor de la ponència. Les diferències són enormes.

Abril del 2005. Pla rep tot el suport de Zapatero per tirar endavant la reforma, i aprofita per demanar la reforma de cinc lleis paral·leles a l'Estatut. El PP, que s'havia mostrat predisposat a dotar de més poder les comarques, en detriment de les províncies, es fa enrere, com tampoc no accepta que la possibilitat de dissolució de les Corts siga abans del 2007. Malgrat tot, els zaplanistes s'hi fan sentir, i critiquen la celeritat del procés. Camps s'ha marcat el repte d'aprovar la reforma en un ple el 25 d'abril, data en què l'any 1707 el País Valencià va perdre els seus Furs. Una reunió secreta amb Pla mira de fer-ho possible, però aleshores el líder socialista exigeix l'agència tributària pròpia que no vol el

Un segon argument es pot basar en la divisió que el nou Estatut introdueix en la societat del País Valencià. Enfront dels que magnificaran el més que suficient suport parlamentari, dissortadament cert, cal recordar que aquest suport no s'expressa d'igual manera a la societat organitzada, agrupada entorn del manifest “Compromís per l'Estatut”. No fa reflexionar a ningú la signatura de CCOO i UGT, de la Federació Escola Valenciana, de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana o d'Acció Cultural del País Valencià? Per què no serà sotmès el nou Estatut a referèndum?

Una tercera raó: els continguts del nou Estatut. No incorpora elements essencials com el reconeixement de drets de ciutadania. I en alguns casos no solament no significa un avenç sinó que representa un clar retrocés: en la unitat de la llengua, en la seva de-

nominació, en el propi nom del País Valencià, i alhora, en una visió restrictiva de la democràcia com és el manteniment de l'exigència del cinc per cent de vots per accedir a les Corts, en lloc del tres per cent vigent per exemple, a Catalunya, en un intent descarat d'afavorir el bipartidisme i evitar un mapa polític propi del País Valencià.

Però encara hi veig una quarta raó, molt lligada al debat sobre el nou Estatut català: l'Estatut valencià vol aparèixer com el model de reforma assumible pel PP i el PSOE, és a dir, una reforma rebaixada, que no aporta grans canvis i que se situa dins l'ordre establert pels dos grans partits majoritaris de l'estat. La utilització que s'ha fet del País Valencià és des d'aquest punt de vista barroera i vergonyosa. En aquest sentit ha estat molt més intel·ligent l'actitud del PP de les Illes d'esperar a veure com acaba el procés

català. La ridícula “clàusula Camps” és el reconeixement no acceptat explícitament de l'error comès.

Em sap greu que partits com CiU o ERC, que, suposadament, mostren una actitud de fermesa en el debat de l'Estatut català, que els fa obviar fins i tot les limitacions constitucionals, hagin acceptat a les Corts les limitacions del procediment. Però, malgrat tot, seria important que en la tramitació en comissió tots els partits que rebutgem el fons de la reforma plantejada fóssim capaços de presentar i defensar esmenes conjuntes o amb els mateixos continguts per deixar clara l'oposició d'amplis sectors de la societat valenciana a una reforma que renuncia a enfortir de debò l'autogovern del País Valencià i que pot revifar el secessionisme lingüístic.

Vicepresident d'ICV i diputat al Parlament

PP. Als pocs dies, i sorprenentment, Camps anuncia un pacte fals amb Pla. Segons el president, no hi ha motius perquè els socialistes no signen l'acord: ha nascut la "clàusula Camps", que, segons diu, posa el País Valencià al nivell de qui més demane. Alguns zaplanistes la titllen de perillosa –podria significar que s'aplicara el pla Ibarretxe, diuen–; a més, no volen que el TSJ siga l'última instància ni que l'ensenyament del valencià siga obligatori. S'aprova per unanimitat l'informe de la ponència.

Maig del 2005. El PSPV-PSOE rebateja l'Agència Tributària com a Servei Tributari Valencià i en redueix les possibles tasques. Segons el PP, queda com l'actual Direcció General de Tributs que Hisenda té a cada autonomia. Amb una nova redacció, els socialistes també accepten la "clàusula Camps". L'acord definitiu sembla a punt. Els dos partits tanquen les cinc lleis que també es retocaran: la del Consell Jurídic, l'electoral, la de l'audiovisual, la de publicitat institucional i la de Ràdio Televisió Valenciana, en la qual hi ha més problemes: el PP no accepta que siguin les Corts, qui en trie el director. Això no evita que s'arribe al pacte, anunciat, amb bombo i platerets, el dia 24.

Estiu del 2005. L'1 de juliol, el text de reforma, amb els vots a favor de PP i PSPV-PSOE i en contra de l'Entesa, és aprovat a les Corts. L'endemà és remès a Madrid, on el passat dimarts, dia 20, va ser pres en consideració. Entre tot aquest temps, però, les diferències han estat clares. En uns casos, per lluites caïnites dins del PP –com les disconformitats que ha fet notar el president de la cambra valenciana, el zaplanista Julio de Espana–, i en uns altres per pura conjuntura política –els avisos d'importants membres socialistes sobre probables retalls del text valencià sols s'entenen en el marc de la negociació de l'Estatut català–, s'ha qüestionat un text que semblava un marc.

El trànsit pel Congrés dels Diputats, però, només hauria de significar algunes millores tècniques. Ara bé, i com s'ha observat en els darrers mesos, l'ombra gegantina del cas català pot esglaiar novament el germanet valencià.

Victor Maceda

Juan Ignasi Pla, José Luis Rodríguez Zapatero i Jordi Sevilla a la porta del Congrés de diputats, el passat dimarts 20 de setembre, després de l'admissió a tràmit de la reforma de l'Estatut valencià.

La reforma de les nines russes

L'1 de febrer del 2005 la via catalana era l'exemple que calia seguir, segons el Congrés de Diputats, enfront de la proposta de reforma estatutària basca, l'anomenat pla Ibarretxe. Ara, l'Estatut valencià s'ha utilitzat per encotillar les aspiracions de Catalunya.